

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumeratiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de trei ori pe săptămână, deschidem pe trimestrul Aprilie-Iunie al anului 1885, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedea în fruntea foiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al poștei ultime se fie scrise bine, ca să se poată cere.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfârșește cu ultima Martie 1885, a-și înnoi din vreme abonamentul, pentru ca să nu fie espeditura silită a sista, sau a întârzia cu espedirea foiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiu, în Sâmbăta cea luminată.

Cu ziua de mâne se deschide o serie de zile însemnate pentru biserica noastră. În biserica din cetate de aici, mâne se va face chemarea duchului sânt. În fața altarului oamenii vor pleca genunchele și se vor ruga Părintelui ceresc, ca să trimită pre Duchul cel sânt, Duchul înțelepciunii, Duchul înțelegerii, Duchul temerei de Dumnezeu asupra bărbăților trimiși la Sibiu spre a căuta căi și mijloace cum s'ar putea aplica mai bine instituțiunile noastre actuale spre binele, și prosperarea bisericii și spre mărirea lui Dumnezeu.

Avem instituțiuni despre cari ați nime nu va îndrăzni a dice că ele nu sunt bune, fără a se aștepta ca întregă biserica să năpăstuiască cu un glas asupra lui.

Avem instituțiuni despre care nu ne este permis a dice că ele nu sunt bune.

Instituțiunile actuale sunt bune însă ele nu sunt încă pentru noi — așa ni se dice.

Din partea noastră nici aceasta nu o primim. Instituțiunile sunt bune, foarte potrivite pentru dezvoltarea noastră, numai cât trebuie inimă curată și duch drept la aplicarea lor.

Problema sinoadelor eparchiale după noi este: a se face tot posibilul ca instituțiunile noastre să poată fi bine aplicate.

Trebuesc deci dezvoltate dispozițiunile cardinale din Statutul organic pe baza canoanelor bisericeii ortodoxe răsăritene, considerând totodată dispozițiunile naturali ale poporului nostru, gradul lui de cultură, și mașterele împregiurări de astăzi, cari se par că voesc a apuca în mână absoluta stăpânire în statul nostru bântuit de grele vijelii interne.

Ziua de 31 Martie va rămănea însemnată în viața noastră sinodală, ca una în care preoți și mireni au plecat genunchele în fața altariului și s'au rugat de Dumnezeu tatăl să trimită asupra lor darul Preasântului Duch, ca să-i lumineze să le însuflească înțelepciune, înțelegere și temere de Dumnezeu.

În rugăciunea pentru chemarea Duchului sânt am mers gradat și am sublinit gradat.

Ca să putem deslega problemele cari ne stau înainte pe ziua de mâne de aceste trei lucruri avem mare trebuință.

Cu înțelepciune credem noi că a început Marele Șaguna grandioasă sa operă, emanciparea bisericeii române ortodoxe, cu înțelepciune l'au urmat credincioșii lui în ostenelele lui, și suntem dispuși a crede, că tot înțelepciunea a condus pre Marele Șaguna, când la încăpăținarea credincioșilor se a cedat pretensiunilor lor și s'a făcut Statutul Organic

Cu înțelepciune s'au făcut organizațiile interne în arhidieceșana noastră — diecesele să nu se simtă atinse prin vederile noastre — așa credem noi, cu înțelepciune sau întreprins organizațiile de până acuma, și e lucru de tot natural că ele numai sub scutul înțelepciunii se vor putea perfecțiuna, și perfecționarea, amplificarea lor este principala chemarea a sinodului arhidieceșan.

Mai puțină influință a avut înțelegerea la faceerea și dezvoltarea instituțiunilor noastre bisericești. Despre a treia condițiune citată mai sus, nu ne este permis să vorbim.

Nu ne este permis, și nu noi vom spune pentru ce.

Ziua de 31 Martie va rămănea memorabilă, căci ea e ziua întrunirii sinodului nostru arhidieceșan. Și ea va rămănea memorabilă pentru cuvântul, că ca nici odată, sinodul arhidieceșan se întrunește între împregiurări de tot anormale.

O seamă dintre funcționarii bisericeii noastre în timpul din urmă au crezut că este bine și folositoriu a urmări scopuri personale, cu surparea autorității bisericești.

S'a înscenat deci un asalt lipsit de înțelepciune, însă isvorit din o înțelegere mult chipsuită în cluburi — despre temerea de Dumnezeu tăcem și la acest loc, sa înscenat asaltul.

La început din depărtare mare mare conform programei. Seliștea, Mercurea, Sighișoara se află chemată a furișă politica în biserica.

Vine preoțiunea din tractul Sibiului în frunte cu șeful seu și ea în curățenia inimii sale lovește și mai fățiș.

Tot acești demitari bisericești dechiară pre capul bisericeii de trădătoriu al patriei, națiunii și tronului, și dechiară războiu pe față, spune în ajunul alegerilor sinodali că el a demisionat spre a produce neînțelegeri în fi bisericeii, în cele din urmă vin și taie legăturile de iubire între capul bisericeii și fi ei.

Aceasta mai ales pentru deputații, cari cu ziua de mâne vor începe a lucra pentru binele bisericeii sub conducerea arhierelui, despre care consilierii sei spun lumei, că ei nu au față cu el nici o iubire.

E proces natural că unde nu este iubire să fie ură. Unde este ură, acolo se lucră din ură.

Ni se spune deci că cu ziua de mâne se vor începe lucrările în sinodul arhidieceșan din ură conduse de ură, și cu scopul prefapt de a produce ură.

Etă pentru ce am dis că ziua de mâne va fi memorabilă în anele sinodalității noastre. Ni se spune adecă că o activitate îndreptată „ca lege“ spre binele bisericeii „de facto“ se face din ură, căci după toate efortările, actualul arhieriu nu a făcut după voia consilierilor dela „Tribuna“ n'a demisionat.

Noi credem ceea ce ni se spune, credem că acești oameni nu iubesc pre arhieriu nostru, credem și aceea ce ne spun, că vor lucra înșiși din ură și vor stăruți ca în sinodul arhidieceșan să fie cât de mulți cu ei, adecă cinosura lucrării lor să fie ură contra arhierelui, fie măcar cu surparea bisericeii.

Avem semne, cari ne îndreptățesc a crede, că vor fi unii dintre deputații trimiși a lucra sub deviza: „înțelepciune, înțelegere, temere de Dumnezeu“ vor fi unii cari vor urma celor cu „ură“ sau „neuibirea“ pe stindard. Noi însă credem, că nu aceasta este problema sinodului. Avem firma convingere că reprezentanții poporului nostru vor stă face deosebire între binele bisericeii și interesele unui consorțiu, care în cele din urmă se leapadă și de legea sa chiar. Avem firma convingere că deputații nostri și vor trage seama cu împregiurările date, se vor orienta bine în situațiune și vor da pept tuturor uneltirilor îndreptate contra bisericeii, uneltiri cari cu atât sunt mai primeșdioase cu cât ele sunt înscenate și de cătră bărbați puși de biserica a o apăra de vijelii.

12 Aprilie.

Ne folosim de calendariul gregorian spre a distinge între datul 31 Martie și 12 Aprilie. Ambe aceste zile vor rămănea importante în viața noastră națională. Înțelegem aici numai pe ardeleni.

În aceasta zi în două orașe impresurate de populațiune română s'au început lucrările a două întruniri de oameni, și ambele stau opuse una alteia atât prin scopul urmărit cât și prin mijloacele folosite spre ajungerea scopului.

Sibiul cu sinodul arhidieceșan, reprezentanța legală a bisericeii ortodoxe române din Ardeal este primul și Clușul, cu reuniunea de maghiarisare, la care reuniune — după cum cetim prin ziare — au alergat reprezentanții legali și nelegali ai unguirilor din întreg Ardealul este al doilea.

În două locuri impresurate de compactă populațiune românească s'au început deodată două activități: biserica, chemată a mentui pre oameni, ai ferii de rătăcire, a le face viața plăcută și fericită și „reuniunea de maghiarisare“ chemată a mentui dela perire neamul unguresc, ai asigura existența prin regenerare copilărească — prin mediul limbei maghiare.

Acesta este pretecul fățiș, și noi deocamdată de el ne vom lega.

Ochii românilor sunt îndreptați spre aceste două centre ale românismului Sibiu și Cluș. În Sibiu se va pune temelii ordinei sociale prin dezvoltarea tot mai corespușătoare a instituțiunilor bisericești, în Cluș se va pune temelie și mai largă luptei de rassa, care va avea a se purta cu puteri desperate, căci dacă vor fi vehemente atacurile, vehementă va trebui să fie și apărarea, și aceasta numai spre a se susține ecuilibrul între ordinea de lucruri.

N'avem timp, și nu suntem nici dispuși a sta la vorbă cu ziarele din Cluș. Mai puțin vom cerca a capacita pre cei ce stau în fruntea reuniunii de maghiarisare. Dacă ziarele din Cluș susțin cu stăruință că în decursul veacurilor români au romanizat pe unguri, dacă e fapt că mai cu seamă în veacul trecut sate întregi de unguri s'au prefăcut în români, apoi noue toate acestea trebuie să ne servească spre mare bucurie.

Dacă noi pre timpul când eram iobagi, lăntuiți și încătușați, dacă pre timpul când cănele unui nemeș în cumpăna dreptății apăsa mai mult de cât capul a sute de români, dacă noi pre timpul de asemenea degradare umilitoare a demnității noastre de făpturi ale lui Dumnezeu am putut avea atâta farmec în sclavagiul nostru, încât unguirii cu ridicata se romanisau spre a deveni sclavi asemenea noue, apoi nu ni se va lua în nume de rău că ținem mult la firea noastră de români acuma în era libertății și nu suntem dispuși a ne maghiarisa nici pentru interese momentane chiar.

E minunat cursul lucrurilor în lumea de astăzi. Ziarele maghiare strigă ca din gura șerpului că neamul unguresc se prăpădește în fața românilor din Ardeal.

Unguresc este statul și el întreagă vistieria o întrebuintează spre a susține numai rassa maghiară.

Din milioanele încassate de pre spatele sârmanului român, sas, sârb, german, slovac, și rutean se face leagăn de mătășă pentru poporul răsăfat — rassa maghiară, i se ridică palaturi, deschisă îi stau porțile tuturor favorurilor, și pre când alții stau legați la pociumb s'au striviți la pârte, maghiarul cu fală își scutură în vânt peana de vultur.

Cu toate aceste zi de zi se strigă prin ziare: rassa maghiară e în pericol de a se stinge, să o smulgem din gura valachului.

Ce satiră!

În capul omului sănătos numai două posibilități au loc. Sau e adevăr, că unguirii se sting, sau e neadevăr.

căci prevedem timpuri grele, în cari românul va trebui să pună alături cu maghiarul peptul, spre a înfrunța pericolul îndreptat contra patriei. Nu voim nici amalgamarea cu ei, căci din altă plămădeală suntem noi românii.

Dacă e neadevăr că ei se sting, dacă ei țintesc la stingerea noastră, atunci earăși îi compătimim din tot sufletul. Tăbărirea lor asupra noastră va avea de rezultat apărarea noastră, și ele vor crește în proporție directă. În lupta de rassă tot cel mai puternic va învinge, întrebarea e dacă patria câștigă ceva prin luptele dintre noi.

Adunarea din Cluș a dechiarat pe față războiul românilor din Ardeal.

Noi nu primim această declarațiune, ci voim să capacităm pre cei cu maghiarisarea, că întregă lupta de rassă se reduce la o fantasmă nebunatică: ideea de stat unguresc în sensul țărelor din Cluș. Atacați fiind însă ne vom apăra, și la urma urmelor: *a ki hátra marad, huzza be az ajtót maga után!*

Lupul în pele de oaie.

Si bii u 29 Martiu (10 Aprile) 1885.

Este o procedură necualificabilă a celor dela „Tribuna” că în impasul ce și l-au creat, nu se sfîdesc a culege tot felul de minciuni de pe strade, și îmbrăcându-le în frase lapidari, a le publica *urbi et orbi* ca știri senzaționale, că biserica orthod. română e în pericol, și că numai ei sunt aceia, cari sunt chiamați a o mântui.

Cei ce se interesează de binele bisericii, îi cunosc, știu cine sunt și ce voiesc; ei însă conțază la mîlțimea, carea nu este și nu poate fi înformată despre toate calamitățile sociali din Sibiu, și nu pentru cauză, ci pentru seducerea acestora se folosesc de tot felul de mijloace, cugetând că pe astă cale li va succede a-și apăra interesele personali.

Nu este intențiunea noastră a face registrul păcatelor lor dela întemeierea „Tribunei” până astăzi, va veni la timpul seu istoricul nepărtinitoriu și le va da resplata ce o merită; provocați de ei însă trebuie să reflectăm la unele insinuări tendențioase din primul Sibiu 20. Martie a. c. Nr. 65. al „Tribunei.”

Într'un articol lung, scris cu multă dibăcie, precum suntem dedați a ceti dela autorul aceluia, care însă precă se opinteste a face pe obiectivul, pre atâta devine subiectiv, trăgându-și informațiunile numai din consortiul căruia s'a angajat — prezentând icoana bisericii noastre constituționale, se plînge „Tribuna” că biserica e mai slabă astăzi decât era când eram uniți cu sârbii.

O idee aceasta susținută și de sârbii, cari precum se știe și lucră intra'colo ca Metropolia noastră să devină supusă patriarhiei sârbești.

Lăsăm la aprecierea publicului ortodoc român să judece, cui face „Tribuna” servicii prin aceasta constatare?

Dice mai departe, că prima necesitate este ca Archieureul pus în fruntea bisericii să aibă o pozițiune sigură, căci „nici odată nu slăbește o biserică în care un arhieru cu pozițiune sigură știe să mențină legăturile de iubire, că iubirea turmei e singura temelie a puterii pastorului.”

Așa este!

Apoi: „Astfel cum este organizată biserica română greco-orientală, arhieru și credincioșii trebuie neaperat să fie în unire, pentru-ca binele ori răul să se poată face; nefind ei uniți organismul bisericesc e oprit în funcționarea lui.”

Așa este!

„Aceasta unire lipsește.”

„A cui e vina?”

„De sigur a Inalt Prea Sântiei Sale, care în timp de de ce ani n'a știut să adune împregiurul seu oameni, ba nici chiar să-și asigureze spriginul celor ce l-au ridicat în scaun.”

„Nu în virtutea încrederei ce o inspirase, ci în urma unui compromis încheiat între mai multe grupuri, Episcopul Miron a fost ridicat în scaunul metropolitan, pentru ca să-i facă loc unui protopop ce aspiră la scaunul episcopesc.

„Întrebăm însă: aceia, care l-au ridicat pe Episcopul Miron în scaunul metropolitan au simțit ei oare, că au luat asupra lor sarcina de a-i câștiga iubirea generală și de a-i asigura autoritatea ce i-se cuvine? L-au spriginit ei? și-au dat ei silința de a-l ajuta să între în sentimentul public al românilor? Ori l-au părăsit?”

„Nu! Tocmai dintre ei s'au ales și aceia, care pregătesc în taină un nou compromis, urdit cu intențiunea de a face o nouă schimbare, fie chiar și cu călcarea constituțiunii bisericești.”

„Este adevărat! — ȳicem noi cu toată hotărîrea, — adevărat este că s'a urdit aceasta, — dar nu se va face, mai ales acum nu se poate face, fără ca să le fie oamenilor rușine, că sunt români și fac parte din biserica greco-orientală.”

„Biserica e congresul cu Metropolitul în frunte: ea singură poate hotări.”

Până aci Tribuna.

Cetitoriul serios trebuie să-și pună întrebarea: ce este oare scopul acestui articol?

„Nu poate fi altul, vor ȳice cei neinformați despre adevărata stare a lucrului, decât, că tribuniștii îngrijați de soarta bisericii române gr.-or. în momentul suprem sar întru apărarea autorității Archiepiscopului și a pozițiunii lui în contra oamenilor lui, cari l-au abandonat și în secret au conspirat ca să-l alunge de pe tron, fie chiar și cu călcarea constituțiunii bisericești.”

Este știut că Archiepiscopul nostru nu se alege de către sinod, ci ca Metropolit de către congresul național, și în calitatea sa de Metropolit devine Archiepiscopul archidiecesei.

Făcend deci „Tribuna” imputări aceluia, cari au ridicat pre Inalt Preasânția Sa Archiepiscopul nostru în scaunul metropolitan, pentru-că nu și-au dat silința a-i asigura autoritatea și iubirea credincioșilor în archidieceasă, — de sigur că insinuarea de mai sus este făcută și la adresa celor archidieceșani, cari cu ocaziunea alegerii de Metropolit au votat pentru Inalt Preasânția Sa.

Ca atari trebuie să dăm expresiune indignățiunii noastre că „Tribuna” cutează a susține cu positivitate o astfel de învinuire, fără ca să-i pună cu numele pe aceia, cari sunt bănuți de trădători ai instituțiunilor noastre bisericești, căci fapta cu care sunt bănuți unii dintre aderenții Archiepiscopului nostru nu se poate cualifica mai nimerit decât de trădare.

Nu credem din capul locului că ar exista vr'o pornire de aceasta din partea nimenui, — dar dacă ar și existe: în cât privește pre aderenții din Sibiu ai Archiepiscopului, o dechiarăm cea insinuatiune de calumnia malițioasă, dechiarăm de minciună afirmațiunea că Inalt Preasânția Sa Archiepiscopul și Metropolitul nostru ar fi devenit ales Metropolit în urma unui compromis, ca să facă loc unui protopop, care aspira la scaunul episcopesc; căci este lucru știut, că Inalt Preasânția Sa, chiar pentru că cunoștea miseriile sociali din Sibiu, numai după multă resistință, și cu multă abnegațiune a primit, a veni în combinațiune de Metropolit.

Imputările ce li se fac aderenților Archiepiscopului, că n'au năsut de „a-l ajuta să între în sentimentul public al românilor” sunt niște frase sub cari aceia cari au produs răul voiesc să-și ascundă păcatele.

Ce au putut face niște persoane departe de guvernul bisericesc, față de facțiunile sistematice și persecuțiunile aceluia, cari deja atunci când au venit Archiepiscopul nostru aici, erau și sunt până în ȳiua de astăzi la guvernul bisericii.

Facțiuni cari se manifestau pe față în acte oficiale, în sinoade și prin presă.

Față de oameni, cari în urmă, după-ce li s'au luat din mână organul bisericesc, nu s'au sfuit, în detrimentul aședămintelor lui Șaguna, sub al cărui umbră se prefac a se adăposti, a-și crea tipografia și organ propriu numai ca să poată și mai departe submina biserica și nimici autoritatea Capului ei.

Au cugetă consortiul „Tribunei,” că articuli de soiul celuia de care ne ocupăm, contribuie la redicarea vașei Archiepiscopului, și prin asta la prosperarea bisericii?

Cine nu vede tendința acestei manopere, chiar acuma în ajunul deschiderii sinodului?

Este o corteșie din cele mai condamnabile.

O simțesc intransigentii, că au mers prea departe.

Poporul a început a-și deschide ochii, și a cunoaște pe adevărații amici ai bisericii, și prin alegerile procsime au dat o reprezentanță bisericii, carea poate să-i tragă la dare de seamă, deci acuma pe un moment întorc manteaua, și ȳic mai cu seamă deputaților noi din provincia:

„Să nu credeți oamenilor pe cari i-ați ținut până aci că sunt aderenți ai Archiepiscopului și apărători ai constituțiunii bisericești, căci aceia sunt conspiratori contra lui și contra statutului organic, ci să ne spriginiiți pe noi, căci eată noi suntem aceia, cari în interesul bisericii susținem autoritatea Arhieruului și constituțiunea bisericească.”

Acesta este înțelesul cel adevărat al articolului din „Tribuna” și suntem siguri, că cu asemenea argumente se va năsuși consortiul „Tribunei” să capaciteze pe acei deputați șinodali, despre cari vor presupune că sunt slabi de ânger; credem însă că între cei chemați să se prezinte de aceia cari s'au

române orthodocse cari pentru interese personali, fac scisiune în biserică, cari și-au făcut de problemă nimicirea autorității Capului bisericeii, cari spre ajungerea acestui scop și-au întemeiat un organ pe care l'au pus sub redactarea unei persoane neortodocse, ba cari chiar insiși în organul lor s'au lăpădat de ortodocsiă.

Unii din aceia cari au contribuit cu votul lor la alegerea actualului Cap al bisericii.

Adunarea generală esttraordinară a comitatului Sibiu *).

Partenie Cosma: Declară că luând cuvântul, nu o face aceasta fiind-că i-ar fi frică că teoria lui Darwin despre lupta pentru existență a antevorbitorului ar resturna propunerea pusă la desbatere, ci fiind-că antevorbitorul a avut îndrăzneala a face în vorbirea sa niște declarațiuni, cari au dovedit că autorul lor nu e capace a pricepe nici importanța obiectului din cestiune, nici valoarea operatului comitetului permanent, deoarece antevorbitorul declară în un mod ridicol, că reuniunea de cultură maghiară dir Cluș nu ar fi ȳintind la maghiarisare și că pentru căți-va renegați, pe care i-ar pute căștiga, nu merită să ne eșofăm. Dl Sentz se vede că se uită numai la titlul reuniunii și pe aceasta își clădește consecuențele trase. Se știe însă, că atât cuprinsul verbal al statutelor din cestiune, cât și al statutelor celorlalte reuniuni maghiare de acest soi și al câtorva legi e merit a seduce numai lumea, precând în praxă se întemplă contrarul.

Dacă numai de aceea ar fi vorba ca să se înființeze o reuniune, precum ni-o arată titlul, o reuniune maghiară de cultură, atunci nimeni dintre noi n'ar lua-o în nume de rău, pentru-că e cel mai elementar drept al fie-căruia, de a se îngriji de cultura sa proprie. Aceasta o pretindem și pentru noi, și dacă maghiarii din Cluș află, că ei au lipsă de cultură, atunci de sigur nu vom fi noi aceia, cari vom trage la îndoială acest adevăr.

Domnul Sentz însă, ca redactor, a putut să se convingă din agitațiunea, care a premers în presă și a pretins înființarea acestei reuniuni, că aici se intenționează cu totul alt-ceva: și adevărat nici mai mult nici mai puțin decât maghiarisarea naționalităților nemaghiare sub masca societății, și în realitate prin intervenirea organelor administrative Singur aceea, ce conține provocarea și ce formează spiritul statutelor e destul, spre a provoca indignațiunea ori-și cărui patriot adevărat (așa e!); e insulta cea mai vătămătoare, ce i se poate face unui cetățean de ai nostri (aprobare). Noi suntem atacați în sentimentele noastre cele mai sfinte în iubirea noastră de patrie, limbă și naționalitate când patriotismul cel adevărat ni se condiționează dela cunoștința limbii maghiare, și aceasta chiar într'un stat poliglot, precum e și al nostru, care s'a înființat de regele Ștefan ca un stat poliglot, și care nu preste mult, numai ca atare are să-și sârbeze milenul existenței sale. Aceea că noi am fi aici „streini” și ne privesc de un element distructiv al statului, nu e oare o calumniare din cele mai grosolane?

Eu nu me tem de maghiarisare, deoarece aceasta e imposibilă; consciința națională la români și la sași întru atâta e de desvoltată, încât un om de caracter, nu se va pute intimida nici prin presiunea care vine de sus, nici prin reuniuni; pentru unul sau doi renegați, precum a ȳis-o și domnul antevorbitor, nu avem să mai facem multă vorbă. Me umple însă de îngrijiri modul, cum astfel de reuniuni vor să-și realizeze scopul, deoarece ce cu mijloace oneste așa ceva nu se poate ajunge (așa e!). Avem exemple de acestea. Aici sunt statutele „reuniunii Széchenyi!” În urma aceluia scop și mijlocul reuniunii sunt: „promovarea intereselor maghiare; respândirea cunoștinței limbii maghiare între locuitorii de limbă streine prelângă conservarea și întărirea sentimentului maghiar”. Parola reuniunii e: „Fie-care locuitor al țării să fie un aderent al ideii de stat maghiar și să vorbească limba maghiară!” Într'un alt loc se ȳice: „Numai una e permis să fie limba statului și a administrațiunii, și adevărat cea maghiară, și fie-care e îndatorat a o vorbi pe aceea.” Domnii acestia vor să fie mai înțelepți decât regele Ștefan. Al cincilea punct sună: „În ajungerea scopului îndoit, mai sus designat, reuniunea e avisată a munci cu deosebire pe terenul educațiunii; ea va lucra și se va îngriji mai cu seamă în ce privește educațiua poporală și va căuta pe acest teren a-și căștiga mijloacele de lipsă prin intervenirea statului sau a autorităților confesionale.” Chiar și autoritățile școlare confesionale au să se deosească

deci la unelte ale reuniunii! În partea care trachează despre drepturile și datorințele membrilor se dice „că fie-care membru al reuniunii fără deosebire se va considera de un păzitor credincios al ideii de stat maghiar.“ Ce modestie? Dacă luăm mai departe în considerare, că președintele reuniunii e prefectul comitatului, iar vice-președinții sunt subprefectul și primarul Sătmarului, vom pute să ne facem o închipuire despre însemnătatea acelei energii „pe cale socială.“

Ce fel de mijloace va folosi reuniunea din Cluș pentru ajungerea scopurilor sale, ne putem închipui, dacă luăm notiță despre aceea că în fruntea reuniunii din Cluș stă primarul orașului și că toate municipiile sunt recercate pentru spriginire, precum și dacă judecăm după faptele ei de până acum.

„Gazetei Transilvaniei“ i se comunică din Câmpia cu datul de 14 l. c. n.: Dl redactor se va mira când îi voi spune că în ținutul nostru primarii comunale sunt *oficios* recercați ca coalele albe ce li s'a trimis spre acest scop să le provadă cu subscrierea proprie și cu *sigilul oficios* și să le trimită neumplute notarului cercual spre umplere. În treburile, la care cere reuniunea de maghiarizare din Cluș să i se răspundă, sunt:

- În care comună câți maghiari sunt, câți români, sași sau alte naționalități?
- Care comune sunt mixte?
- Care naționalitate e preponderantă în comuna respectivă?
- Câți și de ce confesiune se țin respectivii locuitori ai comunei?
- În care comună mixtă decrește națiunea maghiară și în care crește, și ce e cauza decreșterii?
- În cari comune și câte proprietăți de ale maghiarilor sunt împovărate cu datorii de ale născutului sau Blașului, cu câtă de ale sunt împovărate și pre lângă ce interese?

g) Cine s'ar putea încredința în cerc ca să fie purtătorul stindardului (*zászlóvivője*) societății ardelenice de cultură ungerască?

Dacă dar' această reuniune cutează încă de pe acum, când nu e înființată și când încă stătuțele ei nu sunt întărite, a agita în acest mod și a provoca primăriile comunale *oficios* ca să estradeze documente *oficioase* false, ce va face atunci când toți funcționarii administrativi, până la notarul comunal și la primar, vor fi membri obligați și unelte ei?

Aceasta ar fi o demoralizare cumplită a administrației și a poporului (Așa este!) și pentru aceasta nu dăm cu nici un preț mâna de ajutor. (Aprobări.) Fie-care patriot adevărat trebuie să regreta, ca șovinistii maghiari se poartă atât de neconștient față cu nefericitul popor și nu se tem a arunca între cetățenii pacinici ai statului schințea discordiei și a frecărilor continue și că Maghiarii neași sub presiunea șovinistilor spriginesc așa ceva și se fac și dinșii instrumente ale unei idei fără putere de trăinicie născută în capetele datorva deconcentrați.

De altcund se nu-i fie dlui Sentz frică de propunerea comitetului permanent; eu sunt de părerea că împlinim voința guvernului dacă primim acea propunere, deoarece precum ved din rezoluția de sub Nr. 9066/1885 a ministrului de interne, pe care o posed, întărirea statutelor reuniunii „Opinca română“ s'au denegat din partea ministrului de interne din cauza că „proiectarea reuniunii ar periclita prin activitatea sa în sensul statutelor subternită convețuirea pacinică a diferitelor naționalități“, cu toate că conform §lui 2 al statutelor scopul reuniunii e: „susținerea, cultura și dezvoltarea prin mijloace legale a naționalității române de sub coroana ungară.“ Aceasta o dorește reuniunea a o săvârși cu puterea propriei, pe calea socială și numai cu conlucarea românilor.

Dacă așadar dl ministru nu e înclinat a aproba niște statute atât de inofensive din cauză că vede în acelea periclita conviețuirii pacinice dintre diferite naționalități, cu atât mai puțin poate întări statutele reuniunii de cultură maghiare din Cluș, care provoacă între naționalități nemulțămire și îngrijire. Primesc propunerea comitetului permanent. (Aprobări.)

Ecoul la cestiunea confesională.

Oravița-română, în Vinerea patimilor 1885.

Oonorabile Domnule Redactor! Am cetit cu multă atențiune în diarul ce redactați „Telegraful Român“ atât articolul DVoastre precedent precum și cel din primul Sibiu 15, Martiu a. c. din cari am vădit atât vederile DVoastre în privința fundației Escelentei dela Blaș; cât și replica ce vi-o adresează Onorabili dela foia Basericească din Blaș; în care replică durere, din început până la sfârșit n'am

putut afla alt-ceva decât că acei iubiți frați, în năvitătea lor de marele zel de proselitism confesional (după cum eu drept cuvânt îl numiți DVoastră,) mistifică scoate și, așezând totul în sacul pisice, ei! dar pisica scoate ghiarele prin sac, după cum se vede mai jos. Cumcă: afirmarea DVoastră că: zelarea pentru s-ta unire e calamitatea cea mai mare pentru națiunea noastră se dovedește pe deplin prin multele casuri, nu numai în Transilvania dar și aici în Bănat, unde încă au început defete, aplicarea zelării respective vânării după suflete, dar carea special din următorul cas mai recinte comis de un adm. protopresb. verboncaș:

Nu de mult s'au așezat aici de ven. capit. gr. cat. din Lugos ca adm. protopopesc părintele George Popoviciu; dela așezarea acestui individ aci, au și început mulțimea de neînțelegeri între frații, de o mamă; știe-l Ddeu din ce îndemni sau autorizări, destul că mai întâi au început cam pe subt ascuns a invita, a corteși printre creștinii gr. or., ai converti sau zela la confesiunea sa gr. cat., mai apoi au început cam pe față, și vedând că toate încercările sale au rămas nepedepsite, acum au început și cu mijloace nepermise, imorale și dejositoare ca să nu țină criminale, au început un adevărat verbonc (werbung) cum se dice pe aici; vedând că nu merge altfel pândește momente supreme, încearcă ca satana inimile slabe, atinge cele mai delicate susceptibilități, și-a ales câțiva nefericiți, slabi de ânger și totodată ruinați materialmente și moralmente; le-au promis posturi, sprigin material și ajutoare bănești și anume: lui Dimitrie Gaspar, i-au promis că de se va unia îi vor susține pe fiul seu la școală, lui Ilie Lăza că-i vor solvi datoriele din fundațiunea lor gr. cat și-l vor aștepta până va putea solvi înderăpt?! Tot asemenea lui Alecsa Lazar socrul lui I. Lăza, — lui Ioan Lazar care el a fost episcopul la gr. or. îi promise că, dacă va trece la uniație îl va face episcop primar și-l va lăsa să speculeze cu banii bisericești în favorul seu individual fără interese, și pe de asupra îl va denumi cantor și-i va solvi 60 fl. salar anual. (Dar cu cantorul actual care se titulează și învățător ce cugeți să faci părinte administrator? sau doică voiești să-l trimiți la celibat la Secaș, era să țină la Roma.)

Pe Petru Cherdu, gr. or. din cauză că n'au putut corespunde condițiilor pentru a-i împrumuta bani din cassa bisericești lor, l-au convertit la s-ta unire, sub cuvânt că aci capătă bani.

Lui Pavel Lazar, fiindcă e birșă (cârcimar) îi promise că, dacă va trece la s-ta unire, va face în casele lui casină pentru uniți și prin aceea (mâncând, bând și banchetând uniții aici) va avea mare venit, pelângă aceea, părintele administrator au sfătuit în biserică în formă de predică pe credincioșii sei gr. cat. să cumpere beutură și carne de oaie (sic) numai dela dl P. L. (oare asta nu e specula ce o făceau odinioară cărturarilor și fariseii în casa Dlui, de ce nu sbiciuesc ilustrii capi de astăzi ai Bisericești gr. cath. pe astfelii de profani? precum au făcut mântuitorul cu fariseii și cărturarilor.)

Oare ce înseamnă aceasta? este ea procedură de preot? este ea fetică creștinească și românească? este spre fetică poporului? Nu și eară nu. Aceasta este o procedură adevărat bestială, anti-creștină și anti-românească. Anti-creștinească căci mântuitorul Christos au rescumperat pe om dela diavol cu scump sângele seu, precând acest antecrist înbrăcat în haina sacerdotală se nisuește a cumpere sufletele oamenilor cubotani sau ale vinde lui antecrist. Anti-românească căci atari fapte tind la continua luptă și revoltă între frații de o mamă, precum s'au și întemplat deja de s'au bătut frații între sine, până la sânge; — înainte de a veni acest om-neom în comuna noastră, frații trăiau între sine în adevărată concordie frățească; dar Hiena sparse acea dulce concordie, și pentru ce? numai pentru de a câștiga merite la superiorii sei; pe această cale, cu astfel de mijloace, crede a se urca la vre-un vicariat sau canonicat, șerman păcătos, din spatele bietului popor credul voiește a-și face scară de suire; dar și mai șermană biserică care voește cu astfel de morală a-și câștiga și susține turma.

Oare să fie uitat omul acesta (administratorul ppsc.) titlurile de merite câștigate în tina demoraliei din Secaș, pentru cari au și fost transferat din acea comună în Curtea episcopescă din Lugos spre îndreptare canonică; dacă însă n'au stat unde acolo, știm cu toții cari sunt cerele, adecă un alt individ, tot atât de moral, având trecere la curte l-au scăpat, acest reveredisim este părintele canonic M... a, carele și aci-și are ghiarele amestecate, (pricepem acum pe deplin în ce înțeles a propagat părinte canonic M. ideia de afi unit poporul român într'o singură biserică, că prin aceasta să fie destul de tare a persiste contra atacurilor dușmane ș. a. — adecă unire sau unia cu forța majoră, cu presiune?)

Dar acest individ (administrat.) cu toată epitimia nu s'au îndreptat, căci petrece și acum cu mu-

sică prin birturi și șatre chiar prin tîrguri, precum s'a întemplat la tîrgul de țară din Oravița, unde mai înainte cu o oară și-au petrecut lăeții, mai apoi vedurăm pe părinte administrator cu ceata sa petrecându-și între strigăte, să trăiască s-ta unire. (Asta e morală nu glumă, Escel. cu fundația!) dar nu este singur, procedurile sale se făuresc la alt individ de pînura sa, la iublatul seu cum îi țin Secașenii și Chernicenii în păcate adâncitul popa Nicolae, pe care natura pentru multele sale fărădelegi l-a însemnat asemenea orbului din scirptură, căci din rîvnă cătră s-ta unire a ajuns să-l poartă alții. Aceasta cătrășire pentru a zela în s-ta uniație se mai nutrește și încuragiază și de alți domni între cari și dl subprefect P. pe care ar fi bine să și-l memoreze românii din acest comitat (Caraș-Sever).

Cred frații români gr. cat. că pe aceasta cale se va ipocriții să ridice perdeaua, să dea masca de naționalism jos, ca să le vedem fața, și să ne spună adevărul, căci și așa s'or cam diocheat; tânguirele lor pentru fericirea poporului, sunt lacrimi de crocodil, ca prin aceea să le suceadă mai bine a seduce pe șermanii nefericiți și creduli.

Acestea sunt triste și dureroase privești pentru noi românii și pentru poporul nostru; noi strigăm în toate zilele, prin toate foile noastre că, suntem persecutați de streini, că nu suntem respectați s. a. și nu vedem că la toate, noi și numai noi suntem vina, nu vedem și nu simțim că și noi de noi ne mâncăm unii pre alții și ne ruinăm între noi prin noi; în loc de a ne feri de discordii și de procese, le căutam cu lămurirea, le tradim de pîr (precum d. e. face parint. gr. cat. din Oravița-rom. aproape în toate zilele e pela județ) și nu vedem cine trebuie să ne judece, la toate acestea nu reflectează părint. administrator și resp. venerabilul Capitlu, dacă e frumos și bine așa, dar ce le pasă intriganților trîntorii fie ori ce va fi cu bietul popor, și chiar cu națiunea, numai ei să poată trăi bine și să-și poată câștiga merite, pentru remunerațiunii și doară, decorări fie aceste merite câștigate și prin implantarea cuțitului în inima și peptul care i-a nutrit.

Nu DVoastră dar cu „Telegraful Român“ sunteți aceia cari provoacă, ci venerabilele capitl. gr. cat. naționale rom. provocă, ce? Discordie, descisuni, proselitism confesional, și prin ele totala decadință morală și națională a românilor. — Avis dar venerabil. Capit. gr. cat. rom. și special Ilustrilor capi încoronați cu Mitră între cari se află și adevărați păstori românești, cu dor de presperarea și fericirea națiunii, pe cari îi rugăm a pune la reson pe astfel de subalterni fanatici, precum e părint. administr. protopesc din Oravița română.

Ear fraților gr. cat. dela „Foia Basericească“ din Blaș și de pretutindene unde se află atari rom. gr. cat. le spunem și-i rugăm să se desbrace de ipocrisia sau iesuitismul cu: „Căci nu vom aștepta ca un Episcop greco-catolic să facă fundațiuni pentru preoții cari prin nepăsarea și negligența lor și perđu turma.“ Căci, pentru Ddneșu, doară nu începe datorințele unui preot, și nici se finește în a cortesii sau respective a vena suflete, — ci după părerea noastră altele sunt datorințele și chemarea unui adevărat preot, a fi adecă: în curățenie sufletească, a propovedu-i cuvântul lui Dumnezeu, a-și păzi turma ce o are de toate primeșdiile, cu credință și abnegație în întregitate, nu însă a rêvni la bunul altuia carele e oprit și prin a decea poruncă dumnezeiască, nu specula iubiiților frați gr. cat. e chemarea preotului, și a lua cu puterea sesiat în timpul mai recinte în comuna Tievaniul-mic în Bănat comitatul Caraș-Severin, carele încă este un rod al zelării în sânta unire, și încă această răpire, durere este apărută de un domn avocat carele se bucură de mare reputațiune ca naționalist. — Nu așa fraților este înțelesul cuvântului Mântuitorului ce dice, „Păstoriul cel bun și dă sufletul pentru turma sa“ și, — „Voi lăsa turma pentru o oaie rătăcită“ ci că: păstoriul cel bun să-și păzească cu credință turma lui încredințată. Oare aceste nu sunt tot atâtea vîrțuți meritorie pentru de a fi remunerat preotul care le posedă; fără ca să fie silit preotul a se degrada la rolul de cortes și — răpitor de suflete.

Lăpădați deci fraților gr. cat. odată masca și fiți așa de sinceri precum sunteți de iesuiți, înlocuiți ipocrisia cu sinceritate și încredere frățească, să ne respectăm și să ne iubim reciproc, și atunci vom fi respectați din toate părțile și streinismul nu va putea străbate cu discordie și desbinări între noi. — Atunci apoi vom fi fericiti și, vom putea lucra liniștiți în via Domnului.

Mai mulți români — adevărați.

Correspondențe particulare

ale „Telegrafului Român.”

Valendorf, în 26 Martie 1885. Onorabilă Redacțiune! Poate că ve este cunoscut, că în comuna noastră Valendorf, înainte cu vre-o câțiva ani, statul au înființat o școală de stat pentru 18 copii maghiari, cu învățatoriu maghiar, căruia statul îi plătește 400 fl. anual. Tot asemenea poate că ve este cunoscut, că în anii trecuți s'au făcut încercări, ca să se contopească și școala noastră confesională greco-orientală din Valendorf cu școala de stat. După ce însă încercările acestea până acuma nu se putură realiza, eată ce se întâmplă: Învățătoriu confesional Ioan Morariu din Valendorf, carele în anii 1882/3 și 1883/4 au fost învățătoriu la școala greco-orientală din opidul Cohalm, după ce au fost demisionat dela aceasta școală, au trecut învățătoriu în protopopiatul Dobrei pre anul acesta 1884/5. Și ce se vede? Înainte cu vre-o 4 săptămâni ne pomemim cu numitul învățătoriu venind acasă în Valendorf cu muieră cu tot din protopopiatul d-lui Crainic sub cuvânt că acest protopop i-au dat concediu pre mai multe săptămâni. Dar ce să mai vedeți? eată că acum îl vedem în școala de stat în Valendorf figurând ca al 2-lea învățătoriu lângă cel de ungar cu salariu de 400 fl. Ce să intenționează prin aceasta e lesne de priceput; a se instraina în modul acesta copii dela școala noastră confesională românească din Valendorf și a merge la cea de stat, după ce pre alta cale nu au putut preface școala noastră confesională de aici în școală de stat.

Atárnă deci dela spriginirea școlii noastre confesionale din Valendorf din partea organelor superioare bisericesti, ca să nu cadă în cursa inamicilor.

Eu voiesc numai atâta să știu: dacă învățătoriu Ioan Morariu, au figurat ca învățătoriu confesional în tractul Dobrei pe anul scol. 1884/5 ales fiind prin concurs într'o comună din acel tract, cum au putut demisiona acel învățătoriu pre la mijlocul anului scolastic? Înaintea cui a demisionat, înaintea protopopului sau înaintea Consistoriului? cum au putut permite acele organe numitului învățătoriu a-și părăsi școala înainte de vreme, și a intra în școala statului?! G. N.

Din Public.

Onoratei Doamne Catarina Solich născută Vass în Beiușiu.

Ca membrul comitetului parochial gr. or. din Beiușiu cu cea mai mare bucurie am luat la cunoștință, că precum celelalte biserici, așa și biserica noastră din loc a-ți binevoit a o ajuta cu 50 fl. v. a.

Primește Onorată Doamnă pentru acest act marinos expresiunea sincerei mulțămite din partea comunității bisericești noastre, și declarațiunea celei mai înalte stime ce-ți păstrăm, din parte-mi îți oftez ca să trăești mulți ani în fericire și îndestulare, și iubirea, ce ți-a plantat religiunea creștină să o estinzi asupra tuturor, căror poti să le ajuți, prin aceasta vei câștiga în lumea aceasta liniștea sufletească, ear în cealaltă remunerațiune.

D-zeu să-ți dea putere, să te păzască de deserațiune și să te mângăie în suferințele acestei vieți grele, să-ți dea putere spre devingerea inamicilor, să te lumineze și să te învețe a cunoaște vanitatea lucrurilor trecătoare din aceasta lume, să-ți îndemne inima la zel și iubire.

Beiuș 4 Apriliu 1885.

cu profundă devoțiune
D. Simai,
advocat.

De lângă Agnita în 24 Martie 1885.

Domnule Redactor! Precum se vede din „Telegraful Român” Nr. 33 d-dato Agnita în Martie, s'a supărat pârjol-dnul corespondente „i” pe pâr. administrator protopresbiterial Maier, că cu ocașiunea alegerilor de deputați sinodali nu l'a pus și pe densusul pe petecul de hârtie să fie ales.

Voeste mai vartos a trage l'a indoială activitatea alesului Zacharia, a ginerelui pâr. Maier, însă îi es ghiarale prin straiță.

Domnul „i” a putut candida de deputat sinodal în altă parte însă în tractul nostru — unde e cunoscut — nu, de oare ce e deochiat cu musca pe căciulă. — Dacă dl Zacharia, ca fost ales în mai multe perioade, nu a făcut lucruri mari, precum nici alți n'a făcut, totuși când s'a votat vre-un obiect de valoare nu a desertat din ședință, ca domnia sa dl corespondente „i” temându-se de a dechiara culoare. — Domnul Zacharia e din tractul nostru cu simțul nostru și și familia-i e română și ne știe păsurile noastre, precând dl „i” vrea să fie de vâlvă ales deputat sinodal nu numai un șol-gabiró poate fi un deputat bun și apt.

Ar fi mai bine dle „i” să nu te fatigezi pe vitoriu dând dojene și învățături unei persoane imbecilă pe terenul bisericesc, carele încă de când nu puteai dice dta „tatăl nostru” a făcut treburi bisericești și școlii și națiunii, chiar dta ești cel mai nechemat de a împărtași infruntări, vedeți mai bine de crucea dta. O.

Varietăți.

* (Mulțămită publică.) Institutul de credit și economii „Albina” din Sibiu, binevoiască a primi dela pompierii voluntari din Seliște cea mai vie recunoștință pentru darul de 25 fl. v. a. trimis acestei reuniuni.

Seliște, 9 Aprile 1885.

Ioan Macsim,
comandant.

* (Cas de moarte.) Parochul romano-catolic din Sibiu, **Stefan György** a răposat Joia trecută. În mormântarea s'a făcut astăzi la 9 oare.

* (Reuniunea română de cântări și muzică din Caransebeș) arangează Luni 1/13 Aprile 1885 în sala mare a hotelului „Lichtneckert” cu concursul binevoitor al dl J. Scherff, a doua producțiune ordinară constatătoare din:

1. I. Mureșan: „Trecui valea” cântec popular corul micșt.

2. Giroud: „Frățietatea” corul bărb.

3. G. Dima: a) „Codrul verde.”

b) „Seguidilla.”

G. Cavadia c) „Știu că mai erta” cântate de N. Popovici.

Nr. 89.

[999] 2—3

CONCURS.

În urma ordinațiunei Preavenabilului Consistoriu archid. ddto 5 Martie 1885. Nr. 6880 B. 1885, se escrie al doilea concurs pentru întregirea parochiei vacante Micănești cu filia Almașel, protopresbiteratul Iliei, cu termenul de 30 zile dela prima aparițiune în foaia noastră „Telegraful Român.”

Emolumentele sunt:

1. Dela 130 de case câte una măsură mare cucuruz smicurat.

2. Folosirea cimiteriului și venitele stolari obicinuite, cari computeate toate în bani dau un venit anual de 369 fl. 40 cr.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie au a-și așterne petițiunile lor instruite în sensul statutului organic și a regulamentului pentru parochii

din 1878 în termenul defipt la acest oficiu ppresbiteral.

Gurasada 20 Martiu 1885.

În conșlegere cu comitetul parochial.

Alecse Olariu,
adm. ppresb.

Nr. 301.

[1001] 1—3

EDICT.

Ioan Ghib gr. or. din Seliște care de 3 ani a părăsit cu necredință pre legiuita sa soție Ana n. Sas gr. or. din Galeș, fără a se ști ubicațiunea lui și dacă mai trăește, prin aceasta se citează ca în termen de trei luni dela datul de față să se infătoșeze înaintea subscrisului, căci la din contra cererea de divorțiu a soției sale se va pertracta și în absența lui.

Seliște, 27 Martie, 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Seliștei.

Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

4. Mendelsohn B.: „Corul 26 din Oratoriul Paulus” corul micșt.

5. Schumann: „Sorentina” pentru cor și Solo-Tenor corul bărb.

6. Adam: „Junimea parisiană” corul micșt. Începutul la 8 oare seara. Joc. Membri au intrare gratuită. Pentru nemembri de pers. 80 cr. familia 1 fl. 60 cr.

* (Ședința publică.) Societatea de lectură a tinerimei dela institutul teologico-pedagogic greco-oriental românesc din Arad va ține Duminecă în 31 Martiu (12 April) a. c. seara la 7 oare în sa'a cea mare a institutului o ședința publică.

Oferte benevole pentru biblioteca societății, se vor primi cu mulțămire seara la cassă și se vor chita pe calea jurnalistică.

Programa:

1. „Cuvânt de deschidere,” rostit de domnul profesor Vasile Mangra, ca președinte conducătoriu.

2. „Călușerul,” (din Ardeal) esecutat de corul instrumental al societății sub conducerea lui I. Muscan, cleric de curs I.

3. „Persistența românilor în patria străbună,” disertatiune de Ilie Moș, cl. c. III.

4. „Dulce-i vieța,” cor micșt esecutat de corul vocal al societății sub condncerea lui I. Muscan cl. c. I.

5. „Dan căpitan de plaiu,” poesie de V. Alexandri declamată de Ioachim Turcu, cl. c. I.

6. „Ardeleana,” esecutată de corul instrumental al societății.

7. „Educațiunea fetelor la români,” schiță istorică-pedagogică de Corneliu Lazar, cl. c. II.

8. „Romanță,” poesie de M. Zamfirescu musică de D. Georgescu; solo bariton esecutat de G. Dulescu, cl. c. I.

9. „Moartea lui Mihai Eroul,” poesie de D. Bolintinianu, declamată de R. Bortos, preparand de cursul III.

10. „Drapelul,” esecutat de corul societății.

11. „Caiu Muciu Scevola,” poesie de P. Dulfu declamată de Tr. Vașan, cl. c. I.

12. „Hora pęcurariului,” esecutată de corul instrumental.

(Desmerdat de grația publicului.) Fie-care privitor atent al obiceiurilor populare a făcut esperiența, că și ele sunt supuse din timp în timp modei. Să primim d. e. imbrăcăminte, și avem îndată dovada cea mai eclatantă, că o anumită modă câștigă îndată plăcerea publicului; așa se întâmplă și pre alte terene.

O dovadă despre grația publicului ne dau și pilulele de Elveția ale apotecarului R. Brandt, cunoscute aproape în fie-care familie. Înainte cu 5 ani precând fură ele cunoscute, se bucurau de puțini amici. Lumea a tăbărit asupra lor, afirmând, că ele sunt netrebnice, șarlatanice, și altele de acestea.

Cum stau însă ele azi? Recomandate de autorități în medicină ca excellent mijloc la mistuire, îngroșarea sânelui, lipsa de respirare, durere de cap, durere de mașe și stomach, lăudate de sute și mii cari le-au folosit cu succes, ele sunt cunoscute la bogași și șeraci, sunt căutate, și nu dicem mult, când afirmăm, că ele astăzi sunt desmerdate de grația publicului — dovadă a efectului lor.

Milioane de șatule din pilulele apotecarului R. Brandt circulă azi în toată lumea, și aproape în fie-care apotecă se pot procura cu 70 cr. Trebuie bine observat ca fie-care șatulă să fie semnată cu o cruce albă pe pănură roșie și cu signalele R. Brandt.

Materie pentru haine

din lână trainică pentru un bărbat de statură mijlocie.

3.10 metre	un	rënd de haine	4 fl. 96 cr.	din lână bună de oaie;
			8 „ — „	din lână mai bună de oaie;
			10 „ — „	din lână fină de oaie;
			12 „ 40 „	din lână de tot fină de oaie.

Plaiduri de călătorie dărăbul fl. 4. 5. 8 până la 12. Haine foarte fine pantaloni, paltoane de purtat și pentru ploaie, din stofe diferite. Tüff, Lode, Commis, Cammgarn, Cheviots, Tricots, cărpe pentru dame, Peruvians, Dosking se află la

intemeiat

Joh. Stikarofsky,

— la 1866. —

deposit de fabrică în Brünn.

Modele franco. Pentru croitori cărțile de modele nefrancate. Trimiteri cu rambursă preste 10 fl. gratuit.

Am un deposit de stofă în valoare permanentă preste fl. 150,000. Este lucru natural că rămân bucăți de câte 1 până la 5 metri ca rest din vinderea lor, de aceea asemenea rămășițe trebuie să le vënd în preț de tot moderat. Fie-care om cu mintea întregă va vedea, că asemenea rămășițe nu se pot trimite ca modele, căci fiind a se trimite aceste în sute de locuri, rămășițele n'ar ajunge, este deci înșelătoriă a dice, că firmele cu stofe trimit modele din resturi, căci modelele sunt din stofe, ear nu din rămășițe. De aci se poate esplica pentru ce se fac asemenea scornituri.

Rămășițele cari nu convin se reprimesc în schimb sau se rescumpără cu bani.

Correspondențe se primesc în limbile: germană, ungurească, bohemă, polonă, italiană și francesă.

[998] 3—24